

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. június 27.

Csütörtök.

XX. évfolyam 50. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Nagyedvre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. Jánosó Mózes könyvnyomdájába kü-
lendők.

Hirdetmények díja:

4 haáb s petüsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Korszakos mű.

Széll Kálmánban a gyakorlati állam-
férfi és nagy parlamenti taktikus kivált-
képpen abban a két törvényjavaslatban
mutatkozik, melyeket a képviselőház épp
most tett tanácskozásai tárgyává. Az egyik
csak a közigazgatás egyszerűsítését akarja
lehetővé tenni, a másik a vármegyék pénz-
tári és számviteli kezelését akarja észsze-
rűbbé alakítani.

Csak! Nos, ez a korlátozó
csak az egyik törvényjavaslatnál föl-
öleli a legtöbb olyasminet eltávolítását,
ami a közigazgatást megnehezíti, késlelteti
s így üdvös céljától eltérli: eltávo-
lítását az üres, oly sok időt rabló büro-
kratikus alakiságnak; eltávolítását a bonyo-
lult közigazgatási szabályokkal való fri-
vol és vexatorius visszaélésnek; és pon-
tosságot s egyszerűséget ad a jogorvosla-
tokra, kézbesítésre, ügyvitelre, pénzkeze-
lésre, rendőri büntetőbíráskodásra vonat-
kozólag; kiterjed tehát majdnem mindama
pontra, hol a polgárság az államhatalom
képviselésével közvetlen, érezhető érintke-
zésbe lép.

A másik törvényjavaslatnál ez a
csak nem foglal magában kevesebbet,
mint a megyei és árvapénztárakban össze-
gyűjtött népvagyon biztosságát. Tehát ez
az „egyszerűsítés“, a megyei és árvapén-

zeknek állami közegek által gyakorlandó
ez az ellenőrzése nem egyéb, mintigény-
telen lepelben jelentkező közigazgatási
reform.

Ebben nyilatkozik ugyanis az üdvös
haladás a múlttól a jelenhez. Mióta a het-
venes évek közepe táján Sennyey Pál
kiejtette az „ázsiai közigazgatási állapotok“
szavakat, a nemzet minden rétegében fel-
ismerték a közigazgatás reformjának szük-
séges voltát, mindegyik kormány köteles-
ségének tekintette, ezt a reformot az életbe
beléalakítani s keresztülvinni. És mindjárt
a lehető legterjedelmesebb és legalaposabb
módon. De tudjuk, mely elvi jelszó alatt
párologtak el a Szapáry — kabinet ja-
vaslatai, mint jutottunk Wekerle és Bánffy
alatt csak ékes miniszteriális koncepciók-
hoz, melyek még a bizottsági tárgyalás
tisztítóüzébe sem juthattak. És teoriában
láttunk különféle alakulásokat, egyszer
szervezést felülről lefelé, másszor alulról
felül; a gyakorlatban semmi se men-
tünk.

Széll Kálmán nem kezdi a dolgot
diszpróbalovalással az elv vesszőparipá-
ján, hanem a teljes nemzeti emberi élet-
ből markolja ki alkotásait, hathatós gyógy-
szerekkel a mindennap fenhangon jajgató
nyomorúságoknak akar gyors véget vetni,
erélyes és ezéltudatosan ráteszi a javító
kezet a közigazgatás egyes legfontosabb

szerveire, hogy így javítsa az egész szer-
vezetet. Tehát egyes részeire oldja fel a
nagy feladatot, a nélkül, hogy keresztül-
vágna azt az egységes szellemi köteléket,
melynek e részeket össze kell foglalnia;
előbb azt hozza javaslatba, amit, mint
reformot a közigazgatásra vonatkozólag,
minden párt elfogadhat, és egyes erős
íramodásokkal iparkodik közigazgatásun-
kat modern magaslatra állítani. A szerény
ezim alatt tehát korszakos mű rejlik.

A képviselőház nyári szünete. A lapok az
utóbbi napokban a képviselőház nyári szünetével
foglalkozván, egybehangzóan azt írják, hogy az
folyó hó 28-án fog megkezdődni. Értesülésünk sze-
rint még nem állapodtak meg a szünet kezdete
nézve, mert az teljesen attól függ, hogy a szü-
nyegen lévő munkálatokkal mikor végeznek, csak
ha a letárgyalásra váró törvényjavaslatokkal vé-
geztek, akkor fog megkezdődni az országgyűlés nyári
szünete.

A Gábor Áron-szobor ügye.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Bereczk, 1901. jun. 24.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Beesés lapjának f. hó 21-én megjelent 48-ik
számában „kérelem“ ezimen egy közlemény jelent
mely a „Gábor Áron“ bereczki szobor-bizottságát
arra kéri fel, hogy nyilvánosan nyújtsa felvilágo-

TÁRGZA.

A javulás után.

Írta: Szántó Vitus.

I.

Mikor egy jogász harmadszor bukik el egyhan-
gulag az alapvizsgálaton, nem lehet megütközni azon,
ha nem csak az apák, de még az anyira protegáló
nagybácsik is beszüntetik ama kiapadhatatlannak
vélt forrást, melyből Málnásy Kálmán, az „ősjogász“
nem egyszer éjjeket töltött a kártya asztal fehér
márványa mellett. S mikor az ember ekképpen any-
yira beleéli magát az ily „egyhangu“ examenekbe,
akkor talán nem is csodálható, ha azok a kedély-
hangulatban semminemű változást elő nem idéznek.
Igy volt ezzel Málnásy is, ki inkább képes beletü-
ródni az egyhangu „hasalások“ végtelenségébe, sem-
mint elhitesse magával azt, hogy most már ama
kiapadhatatlannak vélt források, melyekből az éltető
elem csak rózsaszínű lapok után szívárgott — ha-
bár csak átfutólag is, — zseboinek feneketlen mély-
ségébe, egyelőre egy terjedelmes atyai ukáz által
betömöttek, s egy a nagybácsitól jövő szelid inte-
lem által a tőle kijáró apánáz bizonytalan időpon-
tig, bár hallgatagon, de megvonatott. S így nem
esoda, ha Málnásy barátunk minduntalan kénytelen
érezni az atyai szűkmarkuság s a nagybácsi égbe-
kiáltó némaságának mindinkább fenyegető veszélyét,

melynek azonban meggátlására az „öregok“ távo-
ról sem mutattak hajlandóságot, annyival is inkább
mivel be kellett látniok, hogy a „fiatal ur“ ama ró-
zsaszínű papirlapok fejében szintén nem igen szá-
ndékozik holmi előhaladásnak fölmutatásával kedves-
kedni.

Mindezek dacára az ifju Málnásyt eme körül-
mény logkevössé sem zökkentette ki előbbi köny-
nyelmű életmódjának medréből. Épp úgy járt mu-
latóhelyekre, kávéházba, mint annak előtte, s ugyan-
csak épp oly mértékben került az alma mater fa-
lait, mint ama éltető források idejében.

Természetesen ez az élet sem tarthatott sokáig.
Az öreg Málnásy, ki önmagához szerföltött követke-
zetes akart lenni, harmadára, szállította le a havi
gázsit s kijelentette, hogy mindaddig e mellett ma-
rad, míg Kálmán ur az alapvizsgálatot le nem teszi
A fiatal ur pedig mindenre, csak erre nem mutatott
hajlandóságot; professzorait csak névleg, az egyete-
met pedig csak „külsőleg“ ismerte, s így nem esoda,
ha azok a vizsgák csak ama bizonyos „egyhangu“-
sággal sikerültek (!)

S ennek jelentős eredményéről szomoruan kel-
lett meggyőződnie a fiatal Málnásynak, ki szokva
lővén a szakadatlan nagyvilági élethez, semmikép-
pen se tudá magát beleélni eme nagymérvű válto-
zásba. Hasztalan próbálgatá engesztelni atyját, hasz-
talan írta siralmas leveleit föltétlen javulást ígérve
azokban, az öreg hajthatatlan maradt, ragaszkodva
feltételéhez, melyet fiának kikötött s melynek telje-
sítése esetén megígérte, hogy fiát eddigi jóindula-
taiban részesíteni fogja. A nagybácsi pedig, kéré
leveleit figyelmen kívül hagyta, mert így elejét látta

venni a további zaklatásoknak, melyekkel öcsese
minduntalan ostromolta.

Midőn egyszer egy kávéház eldugott szögében
éppen eme megátalkodott esükönyösségen tőpreng-
gett, melylyel i. ánta atyja és nagybátyja viseltetik
az általa „csereesköznek“ nevezni szeretett „kincs“
tekintetében, a pinczér egy táviratot adott át neki.
Csaknem láza sietséggel bontá föl azt, s mintegy
megelégedetten mosolygott annak elolvasása után s
ugyancsak e sokat mondó mosoly kíséretében tévé
azt zsebébe.

— Gyuri! szólítá a pinczért — ha Szombatfalvy
kollegám eljön, mondja meg neki, hogy fontos köz-
leni valóm lévő. Vele, hat órára itt várjon be!

A pinczér egy néma meghajlással jelezte, hogy
a megbízatást teljesíteni fogja. S ezzel jó kedvvel
távozott a kávéházból. Az ötletekben egyóbként gaz-
dag Málnásy egy remek tervet szándékozott bar-
rátja elő terjeszteni, mel nek kivitele esetén a régi
jó élet számára ismételtlen biztosítva volna. S ez
volt az ok, miért Kálmán oly megelégedetten hagyta
el állandó tartózkodása helyét, mintha már átugrotta
volna ama gátat, melyet atyja az „ifju ur“ s a ka-
pandó „sallárium“ közé emelt.

A terv már készen állott, mely ama távirat vé-
tele után fogamzott meg agyában, csak a kiviteli
módozatok fölött kellett egy kissé gondolkodnia.
Közeledvén az időpont, melyet a ulálkára kitűzött
s kikombinálva a terv végrehajtását is, indult visz-
sza a kávéházba, hol barátja s mindebben önma-
gához méltó kolegája várta.

— Szervusz Aladár! Ugy látom szereted a
pontosságot s teljesítéd kérésomat! — mondá Kál-

sítást az érdeklődő közönségnek, kik a szent ezél-hoz segélyekkel hozzájárultak, hogy a felállítandó szobor ügye minő stadiumban van?

A szobor bizottság megbízásából, mint a bizottság jegyzője, az érdeklődő közönség felvilágosítására és teljes megnyugtatóra bátor vagyok röviden a következő felvilágosítást nyújtani:

A „Gábor Áron” szoborbizottsága 1899. évben alakult meg, tehát ezéltől csak 2 évvel, nem 5-tel. A bizottság hazafias lelkesedéssel karolta fel a szent ezélt, hogy az utókor részére megörökíthesse a hős szabadságharcos és ágyúöntőnek Gábor Áronnak emlékét. Ezen ezéltől a bizottság által keltet bocsátva az ország minden részébe 3000 drb gyűjtő ív, a legszebb remények által kecsgetve. Azonban reményünkben nagyot esalódtunk, mert a lelkesedés nem volt olyan, minőnek azt a bizottság képzelt, mert a szétküldött 3000 drb gyűjtő ívből eddig még csak 500 drb jött vissza és abból is vagy 300 drb üresen. Az adományokból eddig begyűjtött összesen 4147 kor. 61 fillér; kiadatott költségekre 296 kor. 85 fillér, tiszta pénzkészlet 3850 kor. 76 fillér, mely a k.-vásárhelyi takarékpénztárban van elhelyezve gyümölcsözés végett. A szobor felállítása tárgyában és idejére még a bizottság nem határozott, mert az eddig begyűjtött összeget még nem tartja elegendőnek arra, hogy a székely hős megillető és méltó emléket emelhesse belőle. A bizottság azonban nem felejtkezett meg a magasztos ezéltől, hanem működését annak realizására teljes odaadással folytatja; a künn levő gyűjtőívek vissza küldésére egy pár nap mulva külön-külön felhívást fog kibocsátani a bizottság, és alapos reményünk van, hogy ezáltal még egy összeg befog jönni, és akkor talán a magasztos ezélt jövő évben megvalósíthatjuk.

Addig is a bizottság tisztelettel kéri az érdeklődő közönséget: méltóztassanak türelemmel lenni, mert a türelem rózsát terem!

A szobor-bizottság nevében hazafias üdvözléssel.

Dr. Sándor Sándor,
a szobor-bizottság jegyzője.

Tanügy.

Van-e helye, jogosultsága a népiskolában a buktatásnak, (osztályismétlésnek), s ha van, mely esetekben?

Irta: Hentze Imre.

I.

Ha e kérdés a tanítás terén a már eldöntöttek közé tartoznék, nem kellene minduntalan visszatérnünk rá.

mán ur, miközben kezét szorítva vele, mellé ült s látszott, hogy a bekövetkezendő biztos siker öröme nem hagyja nyugodni.

— Nő, mond Kálmán, mi is ama fontos közleni valód, a miért e találkára kértél?

— Hallgass és figyelj! — kezdé a fiatal Málnásy. — Jól tudod viszonyomat, mely jelenleg atyám és közötttem van s arról is biztos képzeted lehet, hogy mostanság aligha teljesíthetném ama feltételt, a melyet atyám tűzött ki arra az esetre, ha szándékom van az előbbi kényelmes és uri helyzetbe visszajutni. Láthatod kérésem, ígéreteim mit sem használnak az öreg megindítására, s így kénytelen vagyok, hogy eme borzasztó pénzzavarból magam kimentsem, egy eselhez folyamodni, melynek kivitelezésére segítségedet kérem, ígérve, hogy közbenjárásodnak meg kellő jutalma. Ma délután egy táviratot vettem atyámtól, melyben értesít, hogy holnap a nyugati pályaudvarnál várjam, mivel közbejött dolgai elintézése végett a fővárosba utazik. Az öreg, mint afféle vidéki ember, nem lévén ismerős a fővárosi viszonyokkal, kalauzolásomra van utalva s így esett meg az, hogy megérkezéséről tudósít. Ez éppen jó alkalom arra, hogy az öreget kiengeszteljem, melynek kivételében te nagy segítségemre lehetsz.

Itt a fiatal Málnásy egy kis szünetet tartott, hogy annál érdekesebben adhassa elő barátjának a ezéltba vett tervet.

— Folytasd csak, folytasd, — mondá Aladár, mert kezd a dolog érdekes lenni.

A tanév vége is időszorítv teszi vele foglalkozunk Foglalkozunk kell vele már csak azért is, mert azzal a sajátossággal bír, hogy a mi ezéltünkbeliek körén túl is, egy igen-igen nagy körnek a figyelme van rajta. A szülőket értem ez alatt a nagy kör alatt, kiknek a mi munkálkodásunk iránt való érdeklődésének a felkeltése éppen egyik ezéltja a tanítóegyesületeknek. A szülők feszült figyelemmel kísérik e kérdésben való állásfoglalásunkat és várják eldöntését. Hogy benne mielőbb végleges megállapodásra jussunk, feleltébb kíváncsok.

Kétféle szempontból tettem e kérdést vizsgálódásom tárgyává. Az egyik a népiskola sajátlagos hogy úgy mondjam: önézéltja, a másik: a népiskola a felsőbb iskolák előkészítője.

A népiskola ezéltja olyan ismereteket nyújtani melyekre minden embernek szüksége van. A tanítóeletheztségét fogva, vagy a miannál szebb, hogy az élethivatalúság megfellelésére szükséges ismeretekre tehessenek szert, igénybe is veszik a népiskolát gyermekeik részére a szülők. Az emberek zöme ezen iskolákban kezd és fejezi be képzését. A nagy tömegnek elég az, a mit a népiskola adhat utavalóul az élethez. És mégis! A népiskola nyújtotta ismeretek nem elégítik ki az élet szükségleteit. Innen van, hogy akadnak szülők, kik gyermekeik élethivatalúságul választják embertársaik ezen magasabb szellemi szükségleteinek a kielegítésére való képesítését. (Van ebben egyéb tekinteteknek is részük, de ezekről most szó ne essék.) Ezt a ezélt pedig magában a magasztos megszerzése által érhetni el, melynek eszköze a tovább tanulás. Amőhöz is a népiskolában kell az ismeretszerzést megkezdni. És mert ez így van, el kell ismernünk, hogy a népiskola ezéltja az is, hogy növendékeinek egy bizonyos hányadát a magasabb műveltség befogadására előkészítse. Megállapítván ekként a ezélt, most lássuk már, hogy van-e helye, jogosultsága a népiskolában a buktatásnak, illetőleg osztályismétlésnek, s ha van, mely esetekben?

Különböző értelmi tehetségű és egyéb lelki tulajdonokkal felruházott gyermekek népesítik be az iskolát. De mindannyian abból a szándékból, hogy megszerezzék azon ismereteket, melyekre az életben szüksége lesz, vagy alapot nyerjen a tovább képzésre.

Lévén a nevelés és tanítás a nemzeti jólét és nagyság legszilárdabb fundamentuma, ennek lerekában való sikeres együttműködés érdekében tanterv szabályozza a tanulni valókat. Tisztelettel legyen mondva, a népiskola megjelöltem első ezéltját tekintve, nem lehet mondani, hogy szükség volna a közönséges életben mindazokra a dolgokra, melyeket ez a tanterv előír; de a másik ezélt váro tekintetbe, határozottan merem állítani, hogy egészen a IV. osztályig ugyancsak kellenek ám mindazok, a miket ez a tanterv előír, mert mint előismeretek alapjai a tovább tanulhatásnak. Hogyan egyeztessük hát eljárásunkat a fölvetett kérdés szempontjából? Mindjárt rátérek.

Hogy magam megérthetővé tegyem, még egyszer egymásmellé állítom a népiskola kettős ezéltját. Teljesen egyetérték és magamévá teszem az első ezélt, illetőleg Ember Jánosnak néhány évvel ezéltt a Néptanítók Lapjában megjelent basontárgyu cikének e kérdésben való fölfogását. A népiskola felsőbb osztályai nyújtják a hasznos ismereteket, a tanulók az előző években főformán azért tanul, hogy ezen hasznos ismereteket tanulhassa.

Ezek az ismeretek az V. és VI. osztályban tanított magyar nyelv, számolási és reálmismeretek. Bizony vétek lenne a gyermeket olyan ismeretek tanulásától visszatartani, a melyekre szüksége lesz, ha a gyermek olyant nem tud, vagy hiányosan tud, a mire soha sem lesz szüksége. Meggondolandó az is hogy az ugynevezett buktató tantárgyak egyikéből való elégtelen osztályzat is, a gyermekre nézve már csaknem egyértelmű az osztályismétléssel. Gondolom nem sokszor fordul elő tisztelt kurtársaim iskoláiban sem, hogy az 1—2 elégtelen osztályzattal bíró gyermek javítóvizgára jelentkezze. Ebből a szempontból tehát a tulságos szigorú mérték az osztályozásban fölösleges s az iskola ezéltjaira káros hatása, mert az annyi, mint a gyermeket szándékosan gátolni a tankötelezettség, ezéltja elérésében. Míg ebből a tekintetből csak ritkán lehet helye a gyermekek visszamarasztásának, egészen megfordítva áll a dolog a másik szempontból. Ott, a hol az előismeretek készlete szükséges, a hol a továbbra való haladhatásnak ez elegendhetetlen föltétele: ott a buktatás, esetleg osztályismétlés szüksége okvetlen beállott.

Irodalom.

Székely Katolikus Hítségök ezimen egy nagyon értékes és becses munkát fog kiadni László József Lemhény község kiváló képességekkel megáldott, buzgó plebánosa, a kézdi-orbai esperesi kerület jelestollu főjegyzője, 25 éves gazdag lelkipásztori multban alkotott kiváló egyházi beszédek gyűjteménye lesz ez érdekes mű, mely mint alkalmunk volt róla meggyőződni — az egyházi irodalom terén számottevő, s lelkipásztoroknak, hieveknek egyaránt értékes és élvezhető olvasmányt fog nyújtani s még a tapasztaltabb lelkészeknek is kövendő például szolgálhat. Szívesen és készséggel ajánljuk ezért olvasóink figyelmébe a kibocsátott felhívást, mely a következő:

Szorény jelentős és alázatos kérés.

A XX. század első esztendőjének utolsó hónapjának (1901. december 23-án) a jó Isten kegyelméből megünnepeendő 25-ik éves áldozó papságom emlékére Székely Katolikus Hítségök ezimen egyházi beszédeimet, melyek részben az „Isten Igéjé”-ben, a „Jó Pásztor”-ban, a „Papok Lapja”-ban és a „Közművelődés”-ben, már megjelenek, részben pedig saját alá vannak rendezve, főpásztori jóváhagyással kiadni öbajtván: megrendelésre hívom és kérem fel az egyszerű székely katolikus pap egyházi beszédei iránt érdeklődő nagyérdemű közönséget.

Én magamat nem ajánlom, Ajánljon Istenben boldogult Talabér János, ki több alkalommal így írt hozzám: „Igy kell írni;” ily szépen, ily emelkedetten, ily világosan és vonzólag.” Mindenszentek ünnepére szóló beszéd egyike kiváló diszoesz az ünnepi ciklusnak.” Egy szent beszédet új év után való vasárnapra annál szívesebben közölnek, mert azt sokan fognak olvasni.” stb., stb.

Beszédeimet sem ajánlom én magam. Helyettem ajánlja az ordályegyházmagyei bírák, kinek véleményét az én jó püspököm: Székelyi Majláth Gusztáv Károly gróf ur ő méltósága 4342—1900. sz. kegyes leiratában ekképen közölte velem: „A beszédeket gondosan átolvasván azokban sem hit, sem erkölcsellenes dolgot nem találtam. A beszédekben a szent Atyák gondolkodásmódja igen szépen tükröződik vissza.”

A „Székely Katolikus Hítségök”-ban 60 ünnepi, vasárnapi és alkalmi beszéd van és 25 ivnyi terjedelemben f. év november hóban hagyja el a sajtót.

Ára 5 korona lesz. Papnövendékeknek 10 megrendelés után 3 korona.

Hogy a nyomandó példányok számát illetőleg magamat idejében téjékozhasam, a megrendelést alázatos tisztelettel és egész bizalommal f. évi junius hó végéig kérem.

Lemhény, 1901. má us hó 1-én

(Háromszék vármegye, u. p. Boraczik)

László József,
plebános.

JÓTÉKONYSÁG.

Köszönet nyilvánítás.

„A kik én bennem hisznek, ha meghalnak is örökké élnek.” Ez van megírva szentkönyvünkben, ezt tanította hitünk szent fejedelme Jézus Krisztus. A keresztény világ örökké megértette magasztos köteletségét és minden nemesen érző lélek tudja, hogy Jézus Krisztus hív követője csak úgy lehet, ha teljesíti azokat a parancsokat, melyek őt kiemelik a mindennapiság sártengeréből.

Semmi sem örök a nap alatt, de azok emléke kiknek földi pályafutásuk nemes eszelekedetekben gazdag, ha meghalnak is örökké élnek. Így értjük mi a fenn idézett bibliai locust és csak is ez lehet valódi intentiója. Van-e nemesebb, boldogítóbb tudat annál, midőn egy elhagyottnak örök menhelyet adunk, letöröljük az inség faesarta könnyeket, utat és módot nyújtunk arra, hogy tisztességes munkára nevelve a honnak hasznos polgára vagy polgárnője legyen. Azt hisszük nines! Nem is lehet! Mert meg van írva Mathé evang. XVIII. rész. 5. versében: Valaki egy ilyen gyermek gondját veszi fel az én nevében, nekem veszi fel gondomat.”

Ifj. Tóth István és neje Szabó Róza k.-vásárhelyi szeszgyáros és nagybirtokos ugy a maguk, mint ilju koruk legszebb idejében elhunyt kedves két gyermekük István és Ida emlékét nem csak a családi sirbölt őrzi, hanem a jótékonytság temploma is, a mennyiben egy-egy, székely leány árva nevelésére, oltartására a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaléányháznál 2000—2000 koronás alapítványt fizettek le. A nemes eszelekedet nem szorul dícséretre, magasztalásra, s nem is azért említjük ezt fel a nyilvánosság terén, hanem azért, hogy bubizonyítsuk a bibliai állításnak igazságát, tényekkel győzzük meg a kételkedőt, hogy a ki így jár el, „ha meghal is: örökké él.”

A székely faj fentartása, erősítése, megélhetési módjának biztosítása lebegett a nemesszívű alapítók előtt, midőn a jelentékeny áldozatot hozták. Egy nemzet hálájára érdemek azok, kik megakartott filléreikből humán észrelő áldoznak.

Ifj. Tóth István és kedves neje Szabó Róza közjótékonyasága örök időkre szól, míg ellenséges tábor meg nem semmisíti a nemzetet, le nem rombolja a jótékonyaság templomának falait, a nevüket viselő márványtáblák hirdetik, hogy ők áldozatkész emberbarátok voltak.

Midőn szíves jószágukat a legbensőbb háláérzettel megköszönjük, kérjük az ég Urát, Istenét, hogy drága életüket tartsa meg még hosszú időn át jólétben, boldogságban, s nagy veszteségük, mely bántuk nyerjen vigasztalást, az Ur akaratán való megnyugvásban.

H zafias emberbaráti tényük hozza meg szívüknek ama, jól eső tudatot, hogy földi életük, mindnyájunk öröme és büszkesége, a késő utókorban is élni fog.

A háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet nevében.

K.-Vásárhelytől, 1901. június 20. án.

Báró Szentkereszty Stephanie,
int. elnök.
Nagy Károly,
igazgató.

Adományok a kézdívasárhely-kantai róm. kath. főgymnasiumra.

Dr. Bánffy Zsigmondhoz befolyt adományok:

Fejér Károly kir. járásbíró 240 korona, Dr. Balogh Vendel ügyvéd 200 korona, K. Csizsár József kereskedő 600 korona, Molnár Józsiás orsz. képviselő 120 korona, László József plebán 200 korona, Bereczk város 750 korona, Pál István apátkanonok 400 korona, Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd 400 korona, Fejér Antal kereskedő 40 korona, Fejér Károly keresk. 10 korona, Dávid Antal keresk. 100 korona, Wertán Testvérek 80 korona, Ifj. Bándy István 80 korona, Dobál Lajos 60 korona, Ficzus Mártonné 50 korona, Wertán István 40 korona, Kovács Ferencz gyógyszerész és neje Molnár Rózsalia 40 korona, Dr. Szentpétery Bálint 40 korona, Jancsó Géza gyógyszerész 20 kor., Csizsár Pál keresk. 40 kor., Varga Vilmos 10 kor., Hamar Zoltán 10 kor., Alberti Albert 20 kor., Jancsó József 10 kor., Turóczy István 20 kor., Turóczy László 10 kor., Nagy S. Pál 10 kor., Kovács Sándor ker. 20 kor., Ifj. Málnási Kristóf 20 kor., Dávid János ker. 30 kor., Megyaszi Máté 10 kor., Tamás Elek főgondnok (K.-szülők) 400 koronás alapítványa után 2 évi kamat 40 korona; Futásfalva község 50 kor., Zayzon Lázár ügyvéd 10 kor., Petőfalva község 60 korona; Almás község 400 kor. alapítványa után 2 évi kamat 40 korona; Dr. Szabó Albert (Alcsernáton) 10 korona; Kádár András (Nyújtó) 2 korona; Bertalan András (Oroszfalu) 1 korona; Ifj. Barthos András 1 kor., Mike János 1 kor., Pászka Mihály 1 kor., Pászka Ignác 1 kor., Pál Sándor 1 kor., Réti János utkapáró 50 fillér; Pál András 50 fillér, Benke János 50 fillér, Porczel Ignác 80 fillér, Pál Péterné 50 fillér, Rancz Sándor 50 fillér.

Kézdívasárhely, 1901. jun. 24.

Hassák Vidor,
főgymn. igazgató.

Felhívás előfizetésre.

Az új évnegyed közzetése alkalmából előfizetésre hívjuk föl városunk és vidéke közönségét s általában a székelység barátait.

Két évtizede már, hogy a „Székelyföld” mint a szabadelvű eszmék hirdetője, az országos szabadelvűpárt egyik vidéki organuma, a székelység közmívelődési és közgazdasági érdekeinek szolgálatára megalapított s e hosszú időn keresztül, ha szerény eszközökkel is, de mindig becsülettel ügykezeléssel törekedtünk arra, hogy igénytelen, de hazafias munkásságunk-

kal olvasóink bizalmát kiérdemeljük. Hogy mennyire sikerült ez, nem a mi feladatunk megítélni. Részünkről, a már 20 éves múltba való visszatérítéssel, kedves kötelezettségünk annak kijelentése, hogy a mi sikert fölmutathattunk, abban jelentékeny része van lapunk t. olvasóközönségének és munkatársainak, kik anyagilag és szellemileg támogatták lapunkat. A midőn ezt hálás szívvel konstatáljuk, egyúttal bizalommal kérjük az új évnegyed alkalmából ismétellen a szíves támogatást.

Igen-igen ohaftanók nagyobb terjedelműre tenni, magasabb színvonalra emelni lapunkat, mert ezt, — érezzük, — a székelységnek hova tovább mind jobban növekedő bajai is megkövetelnék. De ezt csak azon esetben tehetjük, ha lapunkra minél többen előfizetnek.

Lapunk előfizetési díja jövőre is marad a régieben

Negyed évre: 2 korona 50 fillér.

Fel évre: 5 korona,

Egész évre: 10 korona.

Ismétellen kérjük a t. közönség becses pártfogását.

Kézdívasárhely, 1901. június 25.

Vajna Károly, Ifj. **Jancsó Mózes,**
felelős szerkesztő. kiadó laptulajdonos.

NAPI HIREK.

— **Személyi hír.** Hatolykai Potsa József, val. belső titk. tanácsos, Háromszékvármegye főispánja, f. hó 24-én reggel Kézdívasárhelyre érkezett, hogy mint a r. kath. főgymnasium főgondnoka, ez iskola vizsgálatán résztvegyen. A gymnasium vizsgálatán két délelőtti időzött s személyesen, sok szeretettel és kiváló tapintattal vezette a vizsgálatokat, melyekkel teljesen meg volt elégedve. A róm. kath. elemi fiúiskola vizsgálatán is megjelent s onnan is megelégedéssel távozott s ebédre a minorita konventhez volt hivatalos. Junius 26-án reggel visszatért székelyőre Sepsiszentgyörgyre.

— **Fényes esküvő** volt f. hó 25-én (kedden), délután 4 órakor Kézdívasárhelyen. Ekkor kötött házasságot Dr. Török Andor polgármester Jakab Beatrixsal, városnak egyik legszebb ifjú hölggyével. A násznagyit tisztelt a vőlegény részéről, Ifj. Kovács János földbírtos, tak. pénztári igazgatósági tag és neje, a menyasszony részéről Elek B. Béla kir. táblai bíró és neje teljesítették sok szeretettelőssággal. A polgári házasságkötés Szent-Iványi Miklós, Háromszékvármegye érdemes alispánja előtt történt meg, míg az egyház áldását a menyasszony részéről Tamási Imre plebános, a vőlegény részéről pedig Szabó Jenő ref. lelkész adták magasztosítva, szép beszédek kíséretében a kedves ifjú házaspárra. Az esküvőn fényes és előkelő násznép vett részt, köztük Potsa József val. belső titkos tanácsos, Háromszékvármegye főispánja is. Este 6 órakor pompás nászlakoma volt a „Nemzeti Szálló” helyiségében, melyen mintegy 80-on voltak jelen. Természetesen számos ékes díkezőben éltették az ifjú párt, kikhez közel s távolról több, mint 100 sürgönyben és levélben küldtek szívélyes gratulációkat, a melyekhez természetesen szívesen és szeretettel csatlakozik lapunk is.

— **Küldöttség a főispánnál.** Tekintélyes küldöttség kereste föl f. hó 25-én délután a r. kath. főgymnasium vizsgáin Kézdívasárhelyen időző Potsa József v. b. t. t. főispánt. A küldöttség jobbjára szülőkből állott s nevükben és fölkeresükre Hassák Vidor igazgató rövid, de megleghangú beszédben tölcöcsölte a város és vidéke nagyközönségének őszinte háláját és köszönetét a főispánnak a gymnasium VII. osztályának megnyitása érdekében ujabban tanúsított pártfogásáért, lelkes munkálkodásáért. Potsa József főispán szeretetteljes válaszában kiemelte, hogy neki is régi vágya volt hogy a gymnasium is fűiskola lehessen, mert megvoltgyőződve, hogy a székelyfaj megmentésére, megerősítésére egyik leghatalmasabb eszköz: a műveltség megadása, fokozása. A mit tett e tekintetben; meleg szívvel, önzetlen jóindulattal tette s ezért viszonzásul nem kér egyebet a szülőktől, a közönségtől, mint azt, hogy a megígért adományokat mielőbb adják meg s igyekezzenek a közönség áldozatközönségét még fokozottabb mértékben megnyerni a főgymnasium alapjának növelésére.

— **Záróünnepély** A kézdívasárhelyi m. kir.

állami el. iskolák záróünnepélye mult vasárnap délután volt az ev. ref. templomban, óriási nagy közönség jelenlétében. Az ünnepélyt a gondnokság, nevében Baló László áll. polg. isk. igazgató nyitotta meg egy rövid, a tanulók szorgalmát s a tanorok buzgóságát méltató beszéddel; Orosz Gizella V-ik osztályos tanuló szép imát, Szűcs Albert VI-ik oszt. tanuló hazafias költeményt mondtak el, s a 3 felsőbb osztály növendékei Rákosi József és Székely Mariska műértő vezetése mellett kedves és szép hazafias dölöket énekeltek. Majd a pénz és könyvjutalmak kiosztása után M. Székely János igazgató intézett talpraesett beszédet az ifjúsághoz. Ez alkalommal meg kell emlékeznünk és pedig a legőszintébb el. mor. és hangján Baló László polg. isk. igazgatóról, a gondnokság ez érdemekben gazdag tagjáról, ki a 12 osztály vizsgálatát ritka türelemmel, kiváló tapintattal s lelkes odaadással vezette a távollevő gond. elnök helyett.

— **Halálozás.** Kézdívasárhelyi Nagy Gyula sepsiszentgyörgyi birtokos és mészáros özvegye: szül. Kovács Rózsalia, egy tekintélyes kézdívasárhelyi család közszereplőben állott nőtagja, f. hó 25-én délután, 46 éves korában, hosszas szenvedés következtében, Sepsiszentgyörgyön elhunyt. Két fia: Lajos és Gyula s egy nevelőleánya: Benke Pál kézdívasárhelyi tak. pénztári könyvelő neje sz. Nagy Róza, s kívülök nagy kiterjedésű rokonság gyászolja korai elhunytát. Tetemét jun. 27-én d. u. 3 órakor Kézdí-Vásárhelyen teszik örök nyugalomra a családi sírholtba. Béke lengjen porai fölött.

— **Gazdak gyűlése.** A „Kézdívasárhely és vidéki gazdasági egyesület” megalakítása céljából 1901. június hó 30-án délután 2 órakor Kézdí-Vásárhelyt, a városház tanástermében alakuló közgyűlés lesz. Az alakuló közgyűlés tárgysorozata: 1. Megnyitó, tartja: Mika Ottokár kir. aljárásbíró és okleveles gazda. 2. Elnök- és jegyzőválasztás. 3. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kiküldöttjének beszéde. 4. A gazdasági egyesület céljáról, hasznáról és működéséről, felolvas: Kiss Jenő, polgári iskolai tanár. 5. Az alapszabályok felolvasása és tárgyalása. 6. Indítványok és a tisztikarnak s az igazgató-választmány-nak 5 évre való megválasztása. 7. Elnöki zárószó. Az Előkészítő Bizottság nevében a meghívót Mika Ottokár aljáró és Kiss Jenő polg. isk. tanár becsátották. Felhívjuk reá a gazdaközönség figyelmét.

— **Tűzoltók mulatsága.** A kézdívasárhelyi önkéntes tűzoltó egyesület parancsnoksága mult pénteken tartott ülésében elhatározta, hogy július 14. vagy 21-ik napján nyári táncmulatságot fog kedvező idő esetén, a Nagy Ferencz szeszgyáros tulajdonát képező Cserey-féle ligetben rendezni. A rendezendő-bizottság élén Ifj. Kupán József alparancsnok, a kiseg. takarékpénztár vezérigazgatója áll, támogatva a parancsnokság összes tagjai által.

— **Halálozások.** Pleskott György, nyugalmazott cs. és kir. alezredes, a hadi és katonai jub. érmek, és tisztli szolgálati kereszt tulajdonosa, 71 éves korában hosszas szenvedés után f. hó 22-én Fogarásban meghalt. Elhunytát özvegye szül. Rákosi Károli s kiterjedt rokonság gyászolja. A derék öreg főtiszt temetése f. hó 24-én történt meg szép részvét közölt. — Róediger Rezső nyug. m. kir. honvéd alezredes, Roediger Lajos zombori főgymn. tanár édesatyja, márkosfalvi Barabás Gergely és uzoni Pünköszt Géza apósa, jun. 19-én, 80 éves korában Zomborban, rövid, súlyos szenvedés következtében jobblétre szenderült. Földi maradványait jun. 20-án d. u. helyezették örök nyugalomra Zomborban Áldás és béke poraikra.

— **Hajtóvadászlatot** rendezett duvadakra mult pénteken Kézdívasárhely város előjárósága a tulajdonát képező „Katrosa” nevű erdőben. Nagy apparatussal mentek ki városunkból s vidékéről igen számosan, de csak két vadászó került golyó elé, a melyek aztán zsákmányul is estek. A szerencsés vadászok egyike Nagy Ferencz kézdívasárhelyi szeszgyáros fia: Nagy István, a másik pedig Lajzi, a szárazpataki ősvadász.

— **Nagy jégeső,** óriási zivatar dühöngött f. hó 24-én délután Kézdívasárhelyen s környékén. Sűrű monyörgős között hatalmas villám csapott le mindjárt a zivatar kezdetén a kir. postahivatal épületébe; kárt azonban, mivel a vezeték zárva volt, nem okozott. Annál nagyobb csapást okozott azonban a jég, mely nagy mogorónyi, sőt kisebb diónagyságban mintegy 7—8 perezig hullott s a merra csak a város területén s ennek nyugati, s a torjai határnak keleti részén elvonult, mindenütt nagy pusztulást okozott a kerti növényekben, a gabonákban, tönre silányítva útján az összes gabonatermést és növényzetet. A város területén a házak ablakaiban sőt az apróbb majorságban is számottevő

— Az eisőség palmája illeti meg napilapjaink sorában kétségbevonhatlanul a Pesti Hírlapot. Ahány kitűnősége van a magyar irodalomnak, csaknem mind a Pesti Hírlap munkatársai közt foglal helyet: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Dóczi Lajos,

— **Helyreigazítás.** Lapunk 4²-ik számában a főgymnasium javára tett adományok között a posta és távda s vasúti alírtások adománya rá vonatkozólag — fölkérés folytán — megjegyezzük, hogy az adomány csupán a posta és távdaírt alírtások által rendezett mulatság jövedelméből való, mivel a vasúti alírtások sem a rendezésben, sem a mulatságban részt nem vettek.

Tamásy Imre,
róm. kath. lelkész.

I tván J. Nagyszeben. Mi a lapot mindig pontosan elküldöttük, de több ízben jött vi sza ezen (nyomtatott) megjegyzéssel: „Meghalt.“ A czimzésben az adott czim^{tel} el nem tértünk; az aláhúzások valamelyik postai közegtől származhatnak. Ohajtása szerint intézedünk.

Felelős szerkesztő: **Vajna Károly.**
Kiadó lapfűlajdonos: ifj. **Jancsó Mózes.**

**lapunk kiadóhivatalában
jutányos és olcsó árak**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.